

Standpuntnotitie Klimaatadaptatie

Rondetafelgesprek Tweede Kamer 7 maart 2018

Leefbare steden en dorpen waarin goed met water en klimaat wordt omgegaan; dat is waar gemeenten voortdurend aan werken. Volgens de KNMI'14- klimaatscenario's moeten we in de toekomst rekening houden met hogere temperaturen, een sneller stijgende zeespiegel, nattere winters, heftigere buien en kans op drogere zomers. Tegelijkertijd neemt de omvang van het stedelijke gebied toe en is een steeds groter deel daarvan verhard of bebouwd. Wateroverlast en hittestress komen daardoor steeds vaker voor. Zonder maatregelen bedraagt het schaderisico tot 2050 als gevolg wateroverlast en droogte zo'n 71 miljard euro. Veruit de grootste schade komt voor rekening van eigenaren van gebouwen. Daarna volgen schade aan infrastructuur en openbare ruimte.

Gemeenten zijn bezig

Veel gemeenten werken al actief aan het klimaatbestendig maken van de leefomgeving. Ze passen hun beleid aan, zoals op het gebied van volksgezondheid (bijvoorbeeld een hitteplan), communicatie, burgerparticipatie en calamiteitenbeheersing. In rioleringsplannen is vastgelegd hoe gemeenten omgaan met hemelwater en grondwater. Hemelwater wordt in toenemende mate bovengronds geborgen of afgevoerd via bijvoorbeeld wadi's, groenstroken en daarvoor ingerichte wegen. Dat is een kosteneffectieve en integrale benadering van groen, wegen en riolering. Jaarlijks geven gemeenten zo'n 1,6 miljard euro uit aan het totale waterbeheer. De VNG nodigt de Kamer van harte uit om een kijkje te komen nemen bij enkele voorbeeldprojecten.

Rol gemeenten en gebouweigenaren

Gemeenten hebben specifieke kennis van integrale gebiedsontwikkeling en stedelijk waterbeheer. Ze spelen hierdoor een belangrijke rol in de aanpak van klimaatverandering. Het gaat over de inrichting van straten, buurten, steden maar ook gezondheid en economische kansen. Gemeenten kunnen klimaatadaptatie dus goed 'meekoppelen' met andere investeringen. Hierdoor kunnen we gericht beleid voeren en goedkoper resultaat boeken.

De overheid kan het niet alleen, een groot deel van de ruimte is immers privaat. De inzet van huiseigenaren, woningcorporaties en het bouwende bedrijfsleven is dus hard nodig. Ook architecten, ontwerpers en hoveniers kunnen bijdragen aan de opgave. Met betrekking tot gebouwen pleiten we voor dwingender regelgeving: een wettelijke verplichting voor klimaatbestendig bouwen (doelvoorschrift). Zo kunnen Nederlandse dorpen en steden als voorbeeld dienen voor delta's in de hele wereld die met dezelfde klimaatopgaven zitten.

Ambities

In het Deltaprogramma hebben we gezamenlijk afgesproken om vanaf 2020 klimaat adaptief te handelen, zodat in 2050 het stedelijk gebied klimaatbestendig, water- en hitte robuust ingericht is en beheerd wordt. In 2017 hebben we afgesproken de aanpak hiervan te versnellen en te intensiveren. We brengen kwetsbaarheden met betrekking tot wateroverlast, hittestress, droogte en waterveiligheid in beeld via stresstesten (uiterlijk 2019) en gaan dialogen voeren (uiterlijk 2019) om te komen regionale strategieën en uitvoeringagenda's (uiterlijk 2020). Het is een grote operatie om Nederland klimaatbestendig te maken. Gemeenten, waterschappen en provincies zijn er klaar voor!

Financiering

Om de versnelling te realiseren is extra geld en kennis nodig. In de investeringsagenda 'Naar een duurzaam Nederland' gaven we samen met de provincies en waterschappen aan welke middelen nodig zijn. Dat bedrag is geraamd op 230 miljoen euro. 20 miljoen per jaar is bedoeld voor het organiseren van slagkracht en kennisontwikkeling. Dit is ter ondersteuning van gemeenten en waterschappen voor het uitvoeren van stresstests, het voeren van gebiedsdialogen en om te komen tot regionale strategieën. Wateroverlast is een bekend probleem, maar voor de aanpak van hitte en droogte is kennisontwikkeling nodig. Daarnaast zijn middelen nodig voor medefinanciering van regionale projecten. Het gaat hier om een versnellingsbudget, om knelpunten versneld aan te kunnen pakken. Als de aan het Rijk gevraagde financiering niet beschikbaar komt, zullen de doelen minder snel worden gehaald.

In het onlangs ondertekende interbestuurlijk programma is beschreven dat we gezamenlijk komen tot afspraken voor verdere uitwerking van instrumenten en regelgeving. Ook is daar beschreven dat vanaf 2018 middelen van het Rijk en de medeoverheden ingezet worden voor klimaatadaptatie. De VNG gaat hierover graag met het Rijk in gesprek.